

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
Approaches for Developing Creative Leadership based on Brahmvihara 4
of the Administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4
under Surin Secondary Educational Service Area Office

ชนาธิป กรองทอง^{1*} พระครูสาธุกิจโกศล² สถาพร ภาคพรหม³
Chanathip Krongthong¹ Phrakhru Satugitgosol² Sathaporn Pakprom³

¹นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

¹ Master of Education's student of Buddhist Educational Administration Program,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus, Thailand

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

² Master of Education's lecturer of Buddhist Educational Administration Program,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus, Thailand

³อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

³ Master of Education's lecturer of Buddhist Educational Administration Program,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus, Thailand

*Corresponding author e-mail: ultraman9542@gmail.com

(Received: 9 May 2025, Revised: 5 July 2025, Accepted: 17 July 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต ๔ ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างวิจัย เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู จำนวน 191 คน และแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 รูป/คน สถิติที่ใช้เป็น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลตามลำดับ 2) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวนด้านละ 2 ข้อ และข้อละ 2 วิธีการ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวนด้านละ 2 ข้อ และข้อละ 2 แนวทาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; หลักพรหมวิหาร 4

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the conditions of creative leadership of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4 under Surin Secondary Educational Service Area Office, 2) to study methods for developing creative leadership based on Brahmavihara 4 of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4 under Surin Secondary Educational Service Area Office, and 3) to propose approaches for developing creative leadership based on Brahmavihara 4 of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4 under Surin Secondary Educational Service Area Office. The research design was mixed methods research between quantitative and qualitative research. The tools used were a questionnaire for 191 sample group and interview form for 7 key informants. Statistics used were mean, standard deviation, and content analysis. The research findings indicated that: 1) The conditions of creative leadership of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4 under Surin Secondary Educational Service Area Office were at a high level in overall and aspects which were arranged from the highest to the lowest average i.e. the teamwork, the followed by flexibility and adjustment, the creative thinking, the setting vision, and the individual identity respectively. 2) The methods for developing creative leadership based on Brahmavihara 4 of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4

under Surin Secondary Educational Service Area Office were 5 aspects i.e. the teamwork, the followed by flexibility and adjustment, the creative thinking, the setting vision, and the individual identity respectively with 2 items on each aspect and 2 methods on each item. 3) The approaches for developing creative leadership based on Brahmavihara 4 of the administrators of Srisamrong Interdisciplinary Educational Institution 4 under Surin Secondary Educational Service Area Office were 5 aspects i.e. the teamwork, the followed by flexibility and adjustment, the creative thinking, the setting vision, and the individual identity respectively with 2 items on each aspect and 2 development approaches on each item.

Keywords: Creative Leadership; Brahmavihara 4

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ประเทศไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มินิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาอาชีพตามความถนัดของตนเอง (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, พ.ศ. 2561 – 2580)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาและบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ทั้งยังเป็นผู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรอย่างมากทั้งในแง่การสร้างพฤติกรรมและควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำและมีพฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมที่ถือได้ว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โน้มน้าวให้ผู้ตามมีความเต็มใจและความกระตือรือร้นในการร่วมกันปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลบรรลุและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานประสิทธิผลของสถานศึกษา ถือได้ว่าเป็นผลแห่งความสำเร็จและความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นผลที่สืบเนื่องจากการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา สถานศึกษาจนบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลหรือที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ต้องอาศัยบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ต้องอาศัยความทุ่มเทพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย ต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ ต้องอาศัยความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร จัดการเรียนการ

สอน เทคโนโลยีและหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาที่ถูกต้องอันเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร (ศราวุธ กางสำโรง, 2559)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพขององค์กร และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นการบริหารจัดการโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (ปทุมเป็ญนอม, 2565)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความเกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารต้องมีพรหมวิหารธรรม คือ ธรรมสำหรับผู้นำ 4 ประการ เพราะเมตตาจะทำให้ผู้บริหารรู้จักมองแง่ดีของเพื่อนร่วมงานและจดจำไว้ เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา กรุณาจะทำให้ผู้บริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของคนอื่น เมตตาจะทำให้ผู้บริหารส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และอุเบกขาจะทำให้ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้รางวัลและลงโทษ โดยรู้เท่าทันคนร่วมงานทุกคน (พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตโต) และ เสถียรพงษ์ วรณปก, ม.ป.ป.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีวิสัยทัศน์ องค์กรคุณภาพพระดับมาตรฐานสากล สร้างคนดี มีความสุขสู่สังคมอนาคตอย่างยั่งยืน ซึ่งการที่จะทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็นจริงและประสบความสำเร็จได้นั้น การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องเตรียมความพร้อม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนร่วมวางแผนให้โรงเรียน ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า โดยภาพรวมมีสาเหตุมาจากการขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญและขาดกลไกที่ดีในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตามงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนาโดยเร่งด่วน ซึ่งการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และมีหลักธรรมสำหรับผู้นำประจำใจจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง จำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 362 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 336 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง จำนวน 12 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 191 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 178 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1.2.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาวิธีการและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 สร้างและปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC รายข้อ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00

1.3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบัวเขตวิทยา โรงเรียนพนม ดงรักวิทยา โรงเรียนศรีณรงค์พิทยาลัย และโรงเรียนมหิธรวิทยา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามสภาพที่เป็นจริงรายด้านและรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบปลายเปิดโดยใช้การหาค่าความถี่นำเสนอในรูปแบบความเรียง

1.4.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง จำนวน 191 คน ด้านตำแหน่ง ส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 60.73 ด้านประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 61.30 และด้านขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.31

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบ

แบบสอบถามที่มีต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต ๔ ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

ลำดับ	สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต ๔ ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	n = 191 คน ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.27	0.52	มาก	4
2	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.27	0.54	มาก	5
3	ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.32	0.56	มาก	2
4	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.31	0.60	มาก	3
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.40	0.28	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม		4.32	0.44	มาก	

ผลการวิเคราะห์สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 รองลงมา ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนงานอย่างสุขุมรอบคอบ มีความคิดไตร่ตรองและมีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ ได้แก่ บริหารสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบสามารถ

นำพาสถานศึกษาให้มีการพัฒนาในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนกลยุทธ์โรงเรียนได้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ตามลำดับ

1.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นของบุคลากร มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของความต้องการของแต่ละบุคคลโดยการให้ความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 ตามลำดับ

1.3 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการใช้วิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการบูรณาการทำงานด้วยวิธีที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้อิสระในการตัดสินใจของบุคลากร ไม่ตักอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และความคุ้นเคย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดกว้างรับสิ่งใหม่และคิดหาวิธีการแปลกใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ตามลำดับ

1.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนากระตุ้นบุคลากรจนเกิดนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจนเกิดความสะดวกคล่องแคล่ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทำงานด้วยความประณีตหรือมีความละเอียดลออ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ตามลำดับ

1.5 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ได้แก่ ได้แก่ มีผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการคิดและแก้ปัญหาาร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารประสานงานกันด้วยความจริงใจ ยอมรับในความรู้ ความสามารถ และเห็นคุณค่าของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- 2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ได้วิธีการ 4 วิธีการ
- 2.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ได้วิธีการ 4 วิธีการ
- 2.3 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ได้วิธีการ 4 วิธีการ
- 2.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ได้วิธีการ 4 วิธีการ
- 2.5 ด้านการทำงานเป็นทีม ได้วิธีการ 4 วิธีการ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ได้แนวทาง 4 แนวทาง
- 3.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ได้แนวทาง 4 แนวทาง
- 3.3 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ได้แนวทาง 4 แนวทาง
- 3.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ได้แนวทาง 4 แนวทาง
- 3.5 ด้านการทำงานเป็นทีม ได้แนวทาง 4 แนวทาง

อภิปรายผล

1. สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า สภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ภาพรวม 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส ชื่นห้วน (2562) พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้าน

ความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหา และด้านจินตนาการ ตามลำดับ 2) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และด้านกายภาพ ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจินตนาการ และด้านความยืดหยุ่น ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามลำดับ และสามารถร่วมกันทำนุบำรุงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท นำมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานศึกษา พัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนา และมีการวัดผลประเมินผลในด้านการบริหารงาน และการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อนำสถานศึกษาไปยังเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า มีการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกัน สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและเคารพความคิดเห็นของทุกคน พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับ เมตตา มุทิตา ตามหลักพรหมวิหาร 4 มีการประชุมและการชี้แจงงานอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ จัดการประชุมสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยให้ข้อมูลที่ครบถ้วนและตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนรับรู้และร่วมมือในการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ เมตตา กรุณา ตามหลักพรหมวิหาร 4 มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยจัดกิจกรรมกลุ่มและสร้างโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ กรุณา มุทิตา ตามหลักพรหมวิหาร 4 และมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและยกย่องคุณค่าของบุคลากร โดยการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและสนับสนุนซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ เมตตา มุทิตา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษพล อัมระนันท์ (2559) พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดดังนี้คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ และ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่ต่างกัน กลุ่มอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่ต่างกัน ประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่ต่างกัน ส่วนกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาระดับปริญญาโทมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์มากกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0556

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ทั้งหมด 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ควรสื่อสารและประสานงานด้วยความจริงใจ โดยให้ความเคารพและยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี สอดคล้องกับ เมตตา กรุณา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ควรสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมการช่วยเหลือและการพัฒนา โดยให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาและเติบโตในวิชาชีพ สอดคล้องกับ กรุณา มุทิตา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ควรสร้างการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันในกระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นธรรมและเที่ยงตรง สอดคล้องกับ เมตตา กรุณา ตามหลักพรหมวิหาร 4 และควรสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเอื้อต่อการสื่อสารที่เป็นกันเอง โดยการฟังความคิดเห็นอย่างจริงใจและให้กำลังใจบุคลากรในการแสดงศักยภาพของตนเอง โดยมีการให้คำแนะนำและการยกย่องผลงานที่ดี เพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้าใจซึ่งกันและกันในองค์กร สอดคล้องกับ เมตตา มุทิตา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรฐภักดิ์ ศรีมา (2563) พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี พบว่า 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ได้แก่ การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายจัดการสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด และปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดตามวิสัยทัศน์อย่างเป็นรูปธรรม 2) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ได้แก่ การสร้างแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามความถนัด และความสนใจ แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างมีส่วนร่วม ที่เน้นการพัฒนาช่วยเหลือและสนับสนุนครู และรับฟังเรื่องราวความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจ 3) ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัว ได้แก่ สนับสนุน

และส่งเสริมให้ครูกิจหาวิธีการใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบอำนาจให้แก่ครูที่ไม่ขัดต่อกฎและระเบียบทางราชการและการมีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการค้นคว้า การประดิษฐ์คิดค้น การทดลอง และกล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ การกระตุ้นให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และการมีความคล่องแคล่วในการคิดสิ่งใหม่ ๆ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การใช้ทักษะและความสามารถในการจูงใจครูให้เห็นความสำคัญของทีมงานและการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและทีมงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

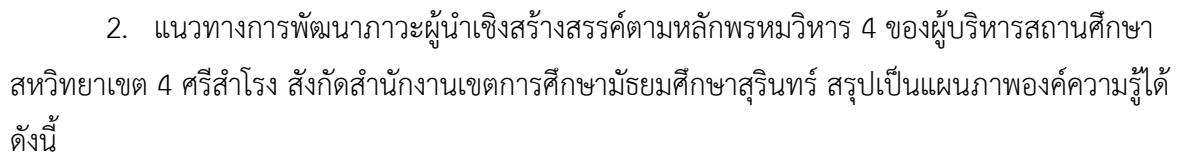
- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสม
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างเพื่อเป็นประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาวิจัยในการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่มีประสิทธิผลนี้ไปทดลองใช้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำมาประยุกต์ใช้กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ
- 2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4

องค์ความรู้ใหม่

1. วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขต 4 ศรีสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สรุปรูปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรรณัฏฐ์ ศรีมา. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2566). คู่มือการดำเนินงานคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปทุม เปียถนอม. (2565). ภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ: ปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียนพระราชรัษฎ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, (23)2, 300-313.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต) และเสถียรพงษ์วรรณปก. (ม.ป.ป.). มณีแห่งปัญญา. ธรรมสภา และสถาบันบันลือธรรม.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). ราชกิจจานุเบกษา. (ตุลาคม 2561).
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2544). โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้ กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ทิพย์วิสุทธิ.
- ศราวุธ กางสำโรง. (2559). อิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.